

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sayı : 72252440-610-[2016-103]- 8275
Konu : Yazılı Soru Önergesi (Sn. Melike BASMACI)

10.10.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.08.2016 tarihli ve 43452547-120.07-51069 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazı ekinde alınan ve Denizli Milletvekili Sayın Melike BASMACI'ya ait olan 7/7477 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, söz konusu soru önergesinde yer alan hususlar aşağıda değerlendirilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, köy ve mahalle muhtarlarının bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalı sayılacağı hüküm altına alınmıştır. 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 4 üncü maddesinde de; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan veya bu kapsamda aylık ve gelir almayan köy ve mahalle muhtarlarının, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, 5510 sayılı Kanunun "Prim ödeme yükümlüsü" başlıklı 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine tabi olanların kendilerinin prim ödeme yükümlüsü olduğu düzenlenmiştir. Nitekim, hem anılan Kanun hükümleri gereğince hem de sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengeleri açısından, sigortalıların sosyal güvenlik haklarından yararlanabilmeleri için prim ödeme yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir.

Muhtarların ödemesi gereken asgari sigorta priminin tutarı ile muhtarlara verilmekte olan aylık ödenek tutarının birbirine çok yakın olduğu ve dolayısıyla muhtarlara verilen aylık ödenek tutarının çok yetersiz kaldığı yönündeki şikayet ve talepler dikkate alınarak; muhtarların aylık ödenek tutarına ilişkin olarak 2108 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde düzenlenmiş olan muhtar ödenegi hesabına konu gösterge rakamı;

- 2005 yılı Nisan ayı itibarıyla yüzde 100 oranında artırılarak 3000'den 6000'e,
- 2014 yılı Ocak ayı itibarıyla yüzde 90 oranında artırılarak 6000'den 11.400'e,
- 2016 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 29,4 oranında artırılarak 11.400'den 14.750'ye yükseltilmiştir.

Böylece, köy ve mahalle muhtarlarının almakta oldukları ödenek, 2016 yılı Ocak ayı itibarıyla 1.005 TL iken 2016 yılı Eylül ayı itibarıyla 1.365,13 TL'ye yükselmiş ve 2002 yılı Aralık (97,36 TL) ayına göre yüzde 1.302 oranında artmıştır.

Muhtar ödeneklerine esas gösterge rakamlarında yapılan bu iyileştirmeler sonucunda muhtarların sosyal güvenlik primi ödemelerinin, ödenekleri içindeki payı da giderek azalmıştır. 2002 yılı Aralık ayı itibarıyla bulundukları gelir basamaklarına bağlı olarak köy ve mahalle muhtarlarının sosyal güvenlik primi ödemeleri değişmekte olup bu dönemde asgari prim gideri 87 TL iken 2016 yılı Eylül ayı itibarıyla ise mahalle muhtarları asgari 568 TL, köy muhtarları ise asgari 436 TL tutarında sosyal güvenlik primi ödeyeceklerdir.

Ödenen sosyal güvenlik priminin alınan ödeneğe oranı ise 2002 yılı Aralık ayı itibarıyla %89,4 iken, 2016 yılı Eylül ayı itibarıyla ödeneğin 1.365 TL'ye çıkması sonucunda mahalle muhtarları için %41,6'ya, köy muhtarları için ise %31,9'a gerilemiştir. Bu verilere göre ödenen primlerin alınan ödenek içindeki oranı 2002 yılı Aralık ayına göre önemli ölçüde düşmüştür.

Diğer taraftan, 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinde düzenlenmiş olan "Kıdem Tazminatı" 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara yönelik bir ödeme unsuru olduğundan, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olan muhtarlara emekli olduklarında kıdem tazminatı ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Köy ve mahalle muhtarı olmak üzere toplamda 50.026 muhtar bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler incelendiğinde görüleceği üzere muhtarlarımızın mali ve sosyal haklarında önemli ölçüde iyileştirmeler sağlanmıştır.

Bilgilerini arz ederim.

Naci AĞBAL
Maliye Bakanı